

EL LLENGUATGE

El lloc en el qual ens trobem

Denotant l'indret on és o s'esdevé alguna cosa, hi ha una norma molt divulgada que distribueix l'ús de les preposicions *a* i *en*: la primera ha d'usar-se davant els noms geogràfics i l'article definit (és a dir, els grups nominals iniciats amb aquest article), i la segona davant l'article indefinit i els demostratius. Diríem, així, *Desa-ho a l'armari* però *Desa-ho en un armari*. Però aquesta norma no és gens estricta, volem dir que té un valor molt general. És cert que esmenariem sense pensar-nos-hi, amb el canvi de la preposició, una frase com *Hi havia una noia en la finestra*, que encara hi ha qui usa en el llenguatge escrit segurament l'exercici d'escriure li fa oblidar les formes més corrents i desproveïdes de vacil·lació de la seva expressió oral, però el mateix Diccionari Fabra conté nombrosos exemples de l'ús de la preposició *en* amb valor locatiu o, si es vol, més aviat, amb un cert valor locatiu, davant l'article definit. Volem indicar que com més imprecisa o figurada esdevé la idea de lloc, més tendència hi ha a recórrer a la preposició *en* davant l'article definit, com en l'exemple *Que produeix una gran impressió en l'ànim* (Diccionari Fabra, «contudent»).

La idea que amb el valor que comentem, és a dir, indicant lloc, cal servir-se de la preposició *a* davant l'article definit, indueix alguns a recórrer-hi fins i tot quan la preposició, en lloc d'introduir un grup nominal, ha d'introduir un relatiu compost (*el qual, la qual* etc.) en funció de relatiu locatiu. Com se sap, el relatiu locatiu, pròpiament, és *on*, que fem servir en una oració *Vet aquí el despatx on passa totes les hores del dia*. Però, tal com s'indica clarament en tots els tractats gramaticals, amb el mateix valor que el relatiu locatiu *on* es pot fer servir també el relatiu fort *què* i el relatiu compost *el qual (la qual, els quals, etc.)* precedits precisament per la preposició *en*: *Vet aquí el despatx en què passa totes les hores del dia* o *...el despatx en el qual passa totes les hores del dia*. Ningú no tindria, certament, la temptació d'usar, en aquests casos, la preposició *a* davant el relatiu *què*. Però sí que, com hem dit, algú ho fa, indegudament, davant el relatiu compost, pel fet que un dels seus components és l'article definit. Ara, quan és el verb que regeix una altra preposició, ens allunyem, en realitat, de les designacions de lloc.

Albert Jané